

MELODISK ANALYSE

Overordnet kan en melodisk analyse bestå af følgende elementer:

- melodisk opbygning: fraser, gentagelser, sekvenser etc.
- fraseopbygning: lineær, cyklisk, centraltone?
- rytmik: karakteristiske motiver
- tonemateriale & skala: dur, mol, blues, pentaton, modalt ..?

Opbygning

Når du skal analysere en melodi skal du først se på dens formale opbygning.

1) I hvilke afdelinger falder de melodiske fraser?

Vores eksempelmelodi er "En sømand har sin enegang" - den falder i 4 fraser á 4 takter - formen er AABA. Hvorfor to A-stykker først? Pga gentagelsestegnet.

Læg mærke til at optakten (den første 8.del) hører med til frasen.

Gå derefter nøjere ind i de enkelte fraser og karakteriser dem, og se hvad de nøjere består af:

- 2) Er der gentagelser, motiver, sekvenser?
- 3) fraseopbygning
- 4) rytmik & motiver

A

Her finder vi først det gennemgående rytmiske **motiv**: der faktisk kan koges ned til blot en ubetonet 8.del + fjerdedel. Dette motiv gennemsyrrer hele melodien, såvel A som B.

Melodien i A kan ydermere opdeles i tre dele: to sekvenser + en afslutning, a1, a2 & a3:

sekvens: a2 er flyttet en terts ned i forhold til a1 - parallelforskudt - selvom den ikke er en helt 'ren' sekvens da starttonen ikke er flyttet ned også; men næsten.

fraseopbygning: hele frasen er lineær, faldende fra kvinten til grundtonen (ja den rører lige ledetonen). Den er ydermere opbygget af akkordbrydninger.

tonemateriale: D-dur skalaen mellem kvint og grundtone.

B

Fraser B benytter samme rytmiske motiv som A, men er sværere at inddele i mindre dele - måske i to, men den kan ligesåvel ses som en lang frase.

fraseopbygning: frasen er lineær i bueform, mest tydeligt hvis den ses som b1 + b2, som hver er en bue op til en højtone og ned igen.

B har de største melodiske bevægelser – den består af skalabevægelse + spring – altså meget forskellig fra A – hvilket ikke er mærkeligt da B-stykkets funktion i en AABA-form netop er at danne kontrast og afveksling til A-stykket.

b1 springer op til sangens absolutte højtone – oktaven **d** – og har ligeledes sangens største ambitus (omfang): fra e-d, altså en septim. Den har også sangens voldsomste spring – seksten fra tert til oktav.

b2 kommer kun op til ledetonen **c#** og ender på kvinten, og har langt mere skalabevægelse og mindre spring.

tonemateriale: stadig D-dur, men fra sekund til oktav.

Sammenfattende kan man sige at B-stykket netop udviser den kontrast man må forvente, at b1 udgør sangens absolutte højdepunkter mht ekspressivitet: sangens største spring og dens absolutte højtone.

B-stykket er samtidig uafsluttende idet det ender på kvinten, og leder sådan godt videre til A-stykkets afsluttende benkendte univers der leder os hjem til grundtonen igen.

.....

Generelt om melodisk analyse:

lineære fraser – altså retningsbestemte – er enten stigende eller faldende; evt. stigende op til en højtone og dernæst ned igen. Fraser i **bueform** gør netop det.

cykliske fraser – er orienteret om en **centraltone**, der godt kan fraviges, men som man hele tiden vender tilbage til. mange Beatlesmelodier er sådan udformet, f.eks. verset i *Help!*

motiver – kan bestå af repetition, altså gentagelse, ofte med variation. Der kan være såvel rytmiske som melodiske motiver.

tonemateriale – er interessant, specielt hvis der er forskelle i de forskellige formled. Der er der ikke nødvendigvis, og så må man blot beskrive det tonale materiale generelt.

Der kan godt forekomme modulationer, i et B-stykke f.eks., og det vil give sig udtryk i løse fortegn.

Det er også interessant på hvilke toner fraserne har deres hvilepunkter (sluttone oftest) og højdepunkter (=højtone). **Ambitus** betegner omfanget og er især interessant når der er store forskelle mellem de enkelte fraser.

forminddeling er vigtig – husk at de fleste fraser med fordel kan underinddeles i mindre bidder.

ng 20.04.07